ZAGUŠENJA

Neću te spasti telo koje prolaziš nošeno
vodenim strujama
Lice slično svima licima produži svoju uzaludnost
Trbušne duplje gde vrve deca zajedničkih patnja
Kamen svih mostova
Strašne kazne prvih misli
Telo se vraća svake večeri gnusnoj mladosti
koja se više ne svršava
Na površini vode neizvesnost večnog prijateljstva
škripa perspektiva
Da li ću se u zoru opružiti nad celim gradom
Kao leš koji neće postati nikada kostur

Berta PENZO

MOJA MAJKA

Žena sa dve ispucale žuljevite ruke. Sa snopom godina utisnutih u izborano lice. Sa jednom ljudskom istorijom na pogurenim ramenima. Sa dva istočena kladenca koja se ipak osmehuju. Moja majka — to je bezbroj otisaka na stepenicama jednog zdanja. Bezbroj uvreda sahranjenih duboko u njoj. I bezbroj očekivanja prvog u mesecu sa isto toliko želja i uzdisaja... Pa ipak ona je reka, moćna ljudska reka. Sa bezbroj šumnih slapova koji umiru pod kamenjem i ponovo se radjaju sa osmehom zvezda. Sa bezbroj zahuktalih brzaka koji pred ušćem silno zagrme i s mnogo vere zagrle se s beskrajem okeana... Moja majka — to sam ja. I njena sreća — to sam ja. I jedna nezahvalna mladost — to sam opet ja... Moja majka je vrtlog sreće i razočaranja. Vrtlog sa jednim upornim otsjajem sunca.

Ljiljana GAKOVIĆ

NASTAVAK SA 7. STR.

vam ledja mekša od mojih i želuci dublji. Drugo je u pitanju. Vi ste proglasili Naza cilj polovinu staze, a neki su sebe čak uverili da su prekinuli vrpcu pre no što su i pošli sa starta.“ Po tome sukobu sa okolinom i po fanatačnoj ubedjenosti onoga što čini on potseća na Solohovljevog Makara Naguljnova. Davičo je vodio sukob Rsavca sa okolinom do granice komičnog, prelazeći je retko kad, dok je Solohov Naguljnova preveo preko te granice i pokazao i suprotnu stranu tragične zaljubljenosti Makara Naguljnova u svetsku revoluciju. Zašto i Davičo to nije učinio? Razumljivo je, jer bi u tom slučaju on Rsavca prikazao kao izuzetnu dra-, gu naivčinu, koja nije u stanju da vidi stvarni život, a Davičo je hteo, i u tome uspeo, da prikaže svoga junaka kao otelovljenje svega najlepšeg i najplemenitijeg u čoveku.

Ovaj roman ima još jedan veliki kvalitet — jezik Davičo izvrsno oseća jezik, veoma veštо u već poznate reči i obrte uliva nove sadržaje. On se u ovome romanu oseća suverenim gospodarom izražajnih mogućnosti našeg jezika. Davičo je duboko prodro u suštinu našeg jezika tako da vrlo veštо i prirodno gradi i nove izraze.

Nekada sam, pišući o „Korenima“ Dobrice Ćosića, rekao da bi „Pesma“, taj duboko talentovani i frapantno inteligentni roman bio bolji da je kraći za stotinak stranica. „Beton i svici“ bi mnogo dobili kada bi bili kraći za koji desetak stranica, ne zbog toga što u njemu ima nečeg suviše rečenog, već zbog toga što bi se neke stvari mogle reći jezgrovitije i kraće. Recimo, Davičo posvećuje 6-7 stranica jednoj od najlepših glava romana, Riminom snu u vozu, jednom od najepskijih i najpoetičnijih ženskih snova, kakvih kod nas u književnosti nema, a isto toliko stranica pričanju Tome Povratnika o doživljajima na „Titaniku“ sa tamo nekom princezom, ili još više stranica opisivanju Rsavčevog doživljaja sa vampirom. Šteta je što Davičo ne posvećuje isto onoliko pažnje tome kako će i koliko će kazati kao i onome šta će kazati.

Ali bez obzira na to, Davičov roman „Beton i svici“ svojim osnovnim kvalitetima, svojom suštinom, pretstavlja vrlo značajan domet u stvaralaštvu ovog divnog pesnika i visoko dostignuće u našoj savremenoj književnosti.

Vitomir VULETIĆ

PETAR LUBARDA — POLIP

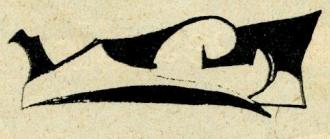

Ljubav

— U subotu mi je rekla da odem na pijacu — Blede oči su se suzile. Tiho je plakao „Rekla mi je da kupim pile. Malo pile. Toliko je želela pileći paprikaš sa noklicama.“ Sporo je podigao ruku kao da pozdravlja nekoga u daljini. „Ne mogu otići. Branio sam se. Ti si draga bolesna. Veoma. Ne mogu te ostaviti samu“.

— Samo ti idi. Dok se vratiš pripremiću testo. — Smešila se. Poslednjih dana se stalno smešila. I kada je imala bolove. I kada sam je čvrsto držao da je silina grča ne bi bacila na pod. Izašao sam na ulicu. Okrenuo sam se već kod treće kuće. Hteo sam da se vratim. Kao da sam naslućivao... Ipak, pošao sam dalje. Plašio sam se da ću je uvrediti ako se vratim. A sem toga želela je i pileći paprikaš spremljen onako kako sam to umeo pre trideset godina. Znao sam da je to poslednja želja i da je moram ispuniti. Njene oči su mi rekle da će umreti. Čudno kako čovek oseti kada će prestati da diše. Sigurno nešto u njemu zanemi. Ili se slomi. Tako je bilo i sa njom.

A nije bila tako stara. 64 godine. Oh, da nije bilo te proklete bolesti... Pre nedelju dana — idem tamo pa ću je vratiti — pitanje je koliko ima sati. Pola jedanaest. Rekao sam.

— U tri odlazim. Rekla je tiho kao da mi poverava veliku tajnu.

— Da li ću i ja ići sa tobom draga? Zapitao sam je preplašen.

— Ne, ti ćeš ostati ovde. Sada odlazim sama. Oprosti mi. Samo te molim da nadješ u ormanu moju plavu haljinu i cipele. A da li su moje cipele čiste?

— Da, rekao sam. Ako nisu, očistiću ih. Svakako ću ih očistiti draga.

Umirila se zadovoljna kao devojčica kada joj obećaju pravu lutku.

Nakon pola sata ponovo se podigla na laktove.

— Zašto smo se tako rano vratili kući, stari dečko?

— Padao je sneg. Pomilovao sam je po kosi.

— Sigurno je padao sneg? Pitala je sa nevericom.

— Da draga, sigurno je padao sneg.

— Drugi put ćemo duže zar ne dečko?

— Da, drugi put ćemo ostati duže.

— Hodi da te poljubim. Rekla je. Prišao sam krevetu. Blago me pomilovala rukom.

— Znaš, nemoj me sahraniti u crnom kovčegu. Govorila je vedro.

— Ja nisam tako stara zar ne veliki dečko?

— Ne mila, ti nisi tako stara.

— Divno, kupićeš mi sivi kovšeg. Krila divljih golubova su siva.

— Biće onako kako ti kažeš draga.

Plakao je sa naporom. Plakao je već tri dana. Tuga nije imala dovoljno suza.

— Sada ću se vratiti na poslednju subotu. Reči su mu postale teške, opore, odmerene sa željom da istakne svaki detalj ma koliko bio bolan.

— Trčao sam sa pijace kući. Očekivao sam nešto. Ležala je u agoniji.

— Jedna ruka je pala kao slomljena vrba. Na stolu je bilo nedovršeno testo za noklice i jedna želja. Klekao sam. Ruka me bolela od njenog stiska. Onda se umirila. Za uvek. Osmeh je opet na mirnom licu. Zagonetni osmeh tišine, večne. U utorak mi je ispričao o njenoj smrti. U četvrtak su ga našli mrtvog. Na stolu je ostavio hartiju i reči pisane bez žurbe: „Veliki dečko odlazi da nadje dobru staru devojku“.

Dragomir BOGDANOVIĆ